

UCHWAŁA NR PR.0007.20.2021
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
z dnia 25.02.2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2021-2025”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 218 z późn. zm.)

**Rada Miasta Ruda Śląska
uchwała:**

§ 1. Przyjąć gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie pod nazwą: „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2021-2025”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
Aleksandra Skowronek

UZASADNIENIE

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy.

Realizację tegoż obowiązku wynikającego z przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 218 z późn. zm.) stanowi przyjęcie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2021-2025”.

Przyjęcie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2021-2025 i jego realizacja pozwolą na dalsze podejmowanie efektywnych i zintegrowanych działań w przestrzeni przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie negatywnych następstw tego zjawiska w życiu społecznym i rodzinnym.

Z uwagi na powyższe podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne i konieczne.

Z up. Prezydenta Miasta

Grażyna Jandula - Jonda
Sekretarz Miasta

Załącznik

do uchwały nr PR. 0007. 20. 2021

Rady Miasta Ruda Śląska

z dnia 25. 02. 2021 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Mieście Ruda Śląska
na lata 2021-2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2-3
I. PODSTAWY PRAWNE	3-4
II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY	4-9
III. ZADANIA INSTYTUCJI I SŁUŻB POWOŁANYCH DO PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ W CELU ZWIĘKSZENIA SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	9-13
IV. DIAGNOZA PRZEMOCY ORAZ REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA PODSTAWIE ANALIZY PRZEPROWADZONEJ ZA LATA 2017-2019	13-31
1. Struktura społeczna	13
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	14-18
3. Procedura „Niebieskie Karty”	18-19
4. Struktura płciowa osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”	20-21
5. Problem alkoholowy a zjawisko przemocy	22-24
6. Rodzaje przemocy	24-25
7. Rozkład procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych w latach 2017-2019 (wszczętych w latach 2011-2019) z podziałem na dzielnice Rudy Śląskiej z uwzględnieniem rodzin objętych i nieobjętych pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	25-28
8. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”	28
9. Ilość i efekty postępowań dot. przemocy w rodzinie nadzorowanych przez prokuratorów w Rudzie Śląskiej oraz zastosowane środki zapobiegawcze	29-31
V. WNIOSKI	32
VI. ADRESACI PROGRAMU	32-33
VII. GŁÓWNY CEL PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W RUDZIE ŚLĄSKIEJ	33
VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	33-37
IX. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU	37
X. REALIZATORZY PROGRAMU	38
XI. SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	38
XII. FINANSOWANIE PROGRAMU	39

WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Przemoc w rodzinie we współczesnym świecie jest zjawiskiem na tyle powszechnym i niepokojącym, że konieczne stało się tworzenie systemu społecznego wsparcia w celu jej zapobiegania i przeciwdziałania.

Pojawia się także kwestia odrębnego wyartykułowania przemocy wobec kobiet jako dostrzeganego i zdiagnozowanego problemu na świecie, czego dowodem są działania organizacji międzynarodowych, ONZ i Rady Europy.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Można ją oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Jednakże rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych.

Gwarancją udzielenia rodzinom dotkniętym przemocą skutecznej pomocy jest rzetelna współpraca wszystkich instytucji powołanych do podejmowania działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 -2020 był monitorowany poprzez coroczne sprawozdania -z wykonania zadań, osiągniętych efektów oraz źródeł finansowania - składane przez instytucje i organizacje powołane do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokumenty dot. poszczególnych lat są dostępne na stronie BIP Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

Niniejszy Program obejmuje analizę zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Ruda Śląska oraz cele i zadania, które należy realizować, aby przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie Miasta. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Ruda Śląska jest związany ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020r. Poz. 1876 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. Z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz. U. Poz. 2105);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030 (przyjęta Uchwała Rady Miasta Ruda Śląska przyjęta uchwałą nr PR.0007.93.2015 z dnia 23 kwietnia 2015r. z późn. zm.)
9. Uchwała Nr PR.0007.160.2020 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 29 grudnia 2020r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2021r. poz. 31)

10. Wytyczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz. Urz. poz. 63).

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2020r. Poz. 1444 z późn. zm.), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna- to zamierzone działanie mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie drugiej osoby,
- siły są nierównomierne- jedna ze stron ma przewagę. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza. Nierównowaga może wytywać z wielu źródeł m. in. płci, wieku, statusu materialnego,
- narusza prawa i dobra osobiste - osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.),
- powoduje cierpienie i ból - osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej osoby na poważne szkody. Osoba doświadczająca przemocy doświadcza bólu i cierpienia, które sprawia, że traci zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się (na podstawie opracowania Zespołu Stowarzyszenia "Niebieska Linia") następujące rodzaje przemocy:

- fizyczną- naruszanie nietykalności fizycznej.
- psychiczną- naruszenie godności osobistej.
- seksualną- naruszenie intymności.
- ekonomiczną- naruszenie własności,
- zaniedbanie.

Przemoc fizyczna	jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko; popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
Przemoc psychiczna	zawiera w sobie przymus i groźby, itp.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzywdzenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest trudna do udowodnienia ponieważ nie zostawia śladów na ciele, natomiast zostawia głębokie blizny często determinujące dalsze życie osoby, która jej doświadczyła;

Przemoc seksualna	<p>polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, lub bez pytania jej o zgodę oraz gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do tego typu przemocy należy m. in.: wymuszanie pozycia, „obmacywanie”, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;</p>
Przemoc ekonomiczna	<p>wiąże się z celowym niszczeniem własności drugiej osoby, pozbawianiem jej środków finansowych lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane jej potrzeby, itp.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów i itp.</p>
Zaniedbanie	<p>czyli naruszenie obowiązku do opieki nad osobami zależnymi i oznacza m. in.: niełożenie środków na</p>

	utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.
--	--

Ponadto poprzez zaniedbanie rozumie się także przekroczenie granic opieki itp. poprzez wymuszenie niepotrzebnych czynności medycznych, przyjmowania leków itp.

W Deklaracji o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych zawarto definicję przemocy wobec kobiet. Zgodnie z nią przemoc wobec kobiet oznacza każdy akt przemocy wobec osób płci żeńskiej, którego rezultatem jest lub może być krzywda lub cierpienie fizyczne, seksualne lub psychiczne, a także groźby takich aktów, przymus lub samowolne pozbawienie wolności, mające miejsce zarówno w życiu publicznym, jak i w życiu prywatnym. Także Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, ratyfikowana przez Polskę w 2014 roku, zawiera definicję tego zjawiska tj. przemoc wobec kobiet to naruszenie praw człowieka oraz forma dyskryminacji kobiet, w tym wszelkie akty przemocy ze względu na płeć, które prowadzą lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia kobiet, w tym również groźby takich aktów, sytuacje przymusu lub arbitralnego pozbawienia wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym. Przemoc wobec kobiet ze względu na płeć oznacza przemoc skierowaną przeciwko kobiecie ze względu na jej płeć lub taką przemoc, która w szczególności dotyka kobiety, dlatego też bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na ten problem poprzez organizowanie akcji społecznych o charakterze profilaktycznym. Przykładem tego typu działania jest ogólnopolska akcja - One Billion Rising corocznie organizowana także na terenie Rudy Śląskiej przez fundację Aktywni Społecznie AS.

Przemoc, jako przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece nad bliskimi ścigana jest z urzędu i uregulowana jest m.in. w poniższych artykułach kodeksu karnego:

Art. 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art. 191. § 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 197. § 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia: 1) wspólnie z inną osobą, 2) wobec małoletniego poniżej lat 15, 3) wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

Każdy człowiek, bez względu na pozycję społeczną czy status materialny, może doświadczyć przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie. Osoby doświadczające przemocy często uważają, że taka sytuacja jest normą również w innych rodzinach. Wstydzą się i boją szukać pomocy w różnych instytucjach obwiniając samych siebie o taką sytuację. Często nie mają świadomości, że znęcanie się nad rodziną to przestępstwo, podlegające karze, a zatem kiedy nastąpi, należy zawiadomić Policję lub Prokuraturę. Skutki przemocy w rodzinie są różnorodne- od uszkodzeń ciała, poprzez problemy ze zdrowiem fizycznym i psychicznym, niejednokrotnie prowadzą do śmierci (w wyniku obrażeń lub samobójstwa). Mają miejsce sytuacje, że świadkami przemocy są dzieci, dla których taka sytuacja jest dużą traumą, niosącą konsekwencje w ich dorosłym życiu. Dzieci, które wzrastają w rodzinie z problemem przemocy często powielają ten sam schemat w dorosłym życiu. Pomoc rodzinom z problemem przemocy domowej jest tylko wówczas skuteczna, gdy oddziaływania ze strony instytucji dotyczą wszystkich jej członków.

Przemoc w rodzinie to przestępstwo, a zarazem krzywda fizyczna i psychiczna wyrządzana osobie najbliższej przez osobę najbliższą. Niestety niejednokrotnie funkcjonujące w środowiskach mity i stereotypy usprawiedliwiają zachowania sprawcy przemocy. Złożoność zjawiska przemocy w rodzinie wymaga dostępności wieloaspektowych form pomocy. Począwszy od działań interwencyjnych, poprzez udzielanie schronienia, informowanie, edukowanie, umożliwianie korzystania z poradnictwa specjalistycznego, wsparcie emocjonalne i psychoterapię oraz pomoc socjalną dającą sytuacyjne oparcie dla dalszych działań. Niezbędne jest dalsze doskonalenie systemu, zapewniającego kompleksową pomoc nie tylko osobom doświadczającym przemocy, ale także osobom stosującym przemoc.

III. ZADANIA INSTYTUCJI I SŁUŻB POWOŁANYCH DO PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ W CELU ZWIĘKSZANIA SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi oraz mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, prokuratorzy, przedstawiciele podmiotów innych, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;

- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia.

W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocą w rodzinie. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc w rodzinie, w skład grup roboczych mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych/miejskich komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty
- ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

W ramach procedury „Niebieskie Karty”:

- pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

- funkcjonariusz Policji:

1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;

2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinary lub grupę roboczą.

- **przedstawiciel ochrony zdrowia** każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz "Niebieska Karta - A" wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona. Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

- **przedstawiciel oświaty:**

- 1) podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5 Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- 3) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

IV. DIAGNOZA PRZEMOCY ORAZ REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA PODSTAWIE ANALIZY PRZEPROWADZONEJ ZA LATA 2017 -2019.

1. STRUKTURA SPOŁECZNA

Ruda Śląska jest miastem na prawach powiatu o powierzchni 78 tys. km². Miasto ma charakter policentryczny, składa się z 11 dzielnic, które w przeszłości stanowiły odrębne miejscowości. Powyższe powoduje, że wpłynęło na znaczne zróżnicowanie problemów występujących w Mieście. Ruda Śląska wg stanu na dzień 30.06.2020r. podanego przez Główny Urząd Statystyczny posiada 137 030 mieszkańców, w tym: - 66 180 mężczyzn, - 70 850 kobiety.

2. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

10 listopada 2010r. Uchwałą nr 1208/LXXIII/2010 Rady Miasta Ruda Śląska został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZIPPR) w celu zapewnienia realizacji zadań nałożonych na Miasto ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół działał na podstawie Uchwały oraz Zarządzenia Prezydenta Miasta. W skład Zespołu wchodziło 16 osób. Byli to przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS), Policji, Prokuratury, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej (ZKSS), Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie, Izby Wytrzeźwień, Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK), Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Oświaty, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), organizacji pozarządowych oraz od 2017r. Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej. Zespół Interdyscyplinarny zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta mógł tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Działanie grup roboczych na terenie miasta Ruda Śląska szczegółowo określała wypracowana przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie PROCEDURA. W latach 2017 - 2019 odbyły się 73 posiedzenia Zespołu.

Tabela nr 1

	2017r.	2018r.	2019r.	ŁĄCZNIE
Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	23	25	25	73
Spotkania Grup Roboczych	988	898	832	2718

W Rudzie Śląskiej koordynatorami poszczególnych grup roboczych byli przedstawiciele instytucji, która wszczęła procedurę Niebieskie Karty poprzez spisanie

formularza Niebieska Karta - A, czyli przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Oświaty, Służby Zdrowia bądź MKRPA.

W skład grup roboczych wchodził przedstawiciele powyższych instytucji ponadto kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów pracujących z rodziną (np. pedagog szkolny, psycholog szkolny, lekarz, pielęgniarka).

Koordinator grupy roboczej przekazywał Przewodniczącemu ZIPPR do 7 dni od wszczęcia procedury oryginał formularza Niebieska Karta - A wraz z wnioskiem o utworzenie grupy roboczej. Przewodniczący ZIPPR na najbliższym spotkaniu przedstawiał otrzymane dokumenty członkom Zespołu, którzy mogli dokonać zmian w składzie grupy roboczej poprzez wskazanie dodatkowych osób, których uczestnictwo w grupie mogło być istotne.

Grupa robocza była powołana przez Zespół w drodze Uchwały. Każdy z członków grupy roboczej był pisemnie zapraszany na pierwsze spotkanie. Kolejne terminy były ustalone podczas spotkań grup roboczych. Skład grup roboczych mógł ulegać zmianie na wniosek koordynatora lub decyzją ZIPPR w drodze Uchwały. W spotkaniach grupy roboczej nie mogła brać udziału osoba niepowołana do jej składu przez ZIPPR. Wszyscy członkowie grupy roboczej byli zobowiązani do podpisania oświadczenia o ochronie danych osobowych i zachowaniu poufności informacji i danych zgodnie z art. 9c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Każde spotkanie grupy roboczej było dokumentowane w formie protokołu, podpisanego przez wszystkich obecnych członków. Oryginały dokumentów wytworzone podczas pracy grup roboczych niezwłocznie były przekazywane do ZIPPR.

Działania grupy roboczej obejmowały:

- diagnozę sytuacji rodziny dotkniętej zjawiskiem przemocy,
- utworzenie planu pomocy we współpracy z osobą, co do której zachodziło podejrzenie, że była dotknięta przemocą,
- ustalenie i podział działań członków grupy roboczej oraz osób, co do których zachodziło podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie i osób, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie,
- ewaluację powyższych działań pozwalającą na ulepszenie podejmowanych działań tak, aby były one adekwatne do potrzeb rodziny,
- monitorowanie sytuacji rodziny,
- określenie efektów podjętych działań,
- decyzję o zakończeniu pracy grupy roboczej, która następowała w przypadku:

1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo

2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osoba, co do której zachodziło podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie była zapraszana na wniosek koordynatora na spotkanie grupy roboczej pisemnie przez Przewodniczącego ZIPPR. Osoba, wobec której zachodziło podejrzenie, że stosowała przemoc w rodzinie na wniosek koordynatora była wzywana pisemnie przez Przewodniczącego Zespołu. Biorąc pod uwagę dobro i bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą, spotkania odbywały się w różnych terminach.

Działania podejmowane w ramach grupy roboczej w przypadku, gdy zachodziło podejrzenie stosowania przemocy wobec dzieci przeprowadzane były z rodzicami, opiekunami prawnymi lub opiekunami faktycznymi. W sytuacji, gdy osobami, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosowały przemoc wobec dziecka byli rodzice bądź opiekunowie, działania podejmowane były przy udziale osoby najbliższej w rozumieniu Kodeksu Karnego.

Zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie o podejrzeniu popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie niezwłocznie zawiadamiana była policja lub prokuratura, co w wielu przypadkach doprowadzało do wszczęcia postępowania o czyn z art. 207 kk tj. znęcania się.

Ponadto osoby, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie informowano, iż na mocy art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mogą żądać, aby Sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc do opuszczenia mieszkania.

W powyższych sprawach udzielano pomocy w sporządzaniu pism i wniosków oraz informowano o możliwości skorzystania z pomocy prawnej.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, oczekujące schronienia, po rozeznaniu i uwzględnieniu ich potrzeb uzyskiwały właściwą pomoc. Dla osób dotkniętych przemocą prowadzone są dedykowane dla nich i finansowane ze środków Samorządu Województwa Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie m.in.:

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Chorzowie,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań” w Świętochłowicach,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim.

Zapewnienie schronienia mieszkańcom Rudy Śląskiej dotkniętym przemocą w rodzinie było możliwe w powyższych placówkach, w lokalach mieszkalnych pobytu tymczasowego w zasobach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej oraz Domu dla Matki z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

W przypadku ubiegania się o przyznanie lokalu z zasobów miasta, udzielano pomocy w wypełnianiu wniosku, sporządzano opinie. Decyzja o przyznaniu mieszkania była podejmowana przez Wydział Lokalowy Urzędu Miasta Ruda Śląska na podstawie obowiązujących przepisów.

Działania grup roboczych miały charakter interdyscyplinarny i miały na celu doprowadzenie do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie. Członkowie grup roboczych podejmowali czynności zgodnie ze swoimi kompetencjami.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewniał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Zadanie to realizował Zespół Przeciwdziałania Przemocy utworzony (w 2015r.) w Dziale Pomocy Środowiskowej MOPS w Rudzie Śląskiej.

Pracownicy Zespołu (pracownik socjalny i konsultant) byli członkami wszystkich grup roboczych w celu wsparcia ich działań w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Udział w tych spotkaniach miał na celu udzielanie wsparcia metodycznego i merytorycznego w zakresie:

- realizacji planów pomocy rodzinom z problemem przemocy,
- przeprowadzania rozmów z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie,
- prowadzenia dokumentacji związanej z prowadzeniem procedury Niebieskie Karty w tym sporządzania protokołów z posiedzeń grup roboczych oraz informacji o zakończeniu procedury „ Niebieskie Karty”,
- wypełniania druków Niebieskiej Karty C i D.

Pracownicy Zespołu (pracownik socjalny i konsultant) na prośbę m.in. pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów szkolnych, dzielnicowych udzielali konsultacji dot. zasadności wdrażania procedury „Niebieskie Karty” oraz form pomocy rodzinom zagrożonym występowaniem przemocy w rodzinie.

Ponadto współpracowali z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu, podczas których:

- przedstawiali i omawiali informacje o zakończeniach procedury „Niebieskie Karty” w poszczególnych rodzinach, bądź też uwzględniając sugestie członków Zespołu przygotowywali pisemnie dalsze zalecenia dot. kontynuacji działań w ramach procedury,
- przedstawiali sytuacje kolejnych rodzin, w których wszczęta została procedura,
- przedstawiali propozycje zmian w składach grup roboczych.

Pracownicy Zespołu współpracowali z instytucjami, których przedstawiciele byli koordynatorami grup roboczych tj. Policją, Placówkami Oświatowymi, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, placówkami służby zdrowia, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, co przyczyniło się do ujednoczenia realizacji procedury „Niebieskie Karty” na terenie miasta i jednocześnie dało możliwość udzielenia skutecznej pomocy rodzinom doświadczającym przemocy.

3. PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”.

Przedstawiciele instytucji uprawnionych do spisywania formularza Niebieska Karta -A od 2017r. do 2019r. wdrożyli 498 nowych procedur „Niebieskie Karty”. W okresie tych trzech lat prowadzonych było łącznie 894 procedur (w tym wszczętych w latach 2011 do 2019) w ramach, których odbyło się 2718 spotkań grup roboczych.

Tabela nr 2

PROCEDURY NK-A			
	2017r.	2018r.	2019r.
Ilość prowadzonych Procedur NK- A wszczętych od 2011r.	336	288	270
Ilość wszczętych procedur NK-A	166	161	171

Z analizy danych wynika, że najczęściej w poszczególnych latach procedura „Niebieskie Karty” była wdrażana przez funkcjonariuszy Policji, a potem kolejno przez pracowników MOPS i OIK.

Tabela nr 3

PODZIAŁ WSZCZĘTYCH PROCEDUR WG INSTYTUCJI			
	2017r.	2018r.	2019r.
Policja	68	60	62
MOPS	51	49	54
OIK	33	37	24
Oświata	8	7	19
Służba Zdrowia	0	3	4
Instytucje spoza Rudy Śląskiej	6	5	8
RAZEM	166	161	171

W 2017r. pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej koordynowali prace w 125 grupach roboczych, najwięcej z instytucji, które są uprawnione do wdrożenia procedury.

Okres trwania procedury „Niebieskie Karty” był różny z uwagi na indywidualny charakter każdej sprawy oraz podejmowanie działań pomocowych ukierunkowanych na potrzeby i oczekiwania osób dotkniętych przemocą.

Tabela nr 4

PODZIAŁ PROWADZONYCH NK-A (wszczętych w latach 2011-2019) WG INSTYTUCJI			
Instytucja	2017r.	2018r.	2019r.
Policja	109	110	100
MOPS	125	95	84
OIK	75	65	53
Oświata	24	15	26
Służba Zdrowia	3	3	7
MKRPA	0	0	0
Razem	336	288	270

4. STRUKTURA PŁCIOWA OSÓB OBJĘTYCH PROCEDURĄ „NIEBIESKIE KARTY”.

Zdecydowanie częściej osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie były kobiety, następnie dzieci i mężczyźni.

Tabela nr 5

Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie			
	2017r.	2018r.	2019r.
kobiety	278	237	212
mężczyźni	20	20	26
dzieci	255	198	153
W tym dziewczynki/chłopcy	116/139	98/100	78/75

W przypadku osób, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zdecydowaną większość stanowili mężczyźni.

Tabela nr 6

Osoby, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie			
	2017r.	2018r.	2019r.
mężczyźni	301	253	232
kobiety	52	37	40

Analizując stosunek pokrewieństwa w rodzinach dotkniętych przemocą, to wśród osób, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie przeważa mąż i konkubent.

Tabela nr 7

stopień pokrewieństwa	2017r.	2018r.	2019r.
Mąż	70	87	91
Żona	0	2	7
mąż i ojciec	66	50	37
matka i żona	1	4	4
Konkubent	47	53	39
konkubent i ojciec	7	11	9
Konkubina	1	0	0
Syn	23	21	26
inny członek rodziny**	19	13	12

** córka zięć, brat, siostra, wnuczka, teściowa, były konkubent

W przypadkach, gdy przemoc dotyczyła dzieci to osobą, wobec której zachodziło podejrzenie, że ją stosuje był najczęściej ojciec.

Tabela nr 8

Stopień pokrewieństwa osób stosujących przemoc wobec dzieci dotkniętych przemocą	2017r.	2018r.	2019r.
Ojciec	84	70	60
Matka	25	21	21
konkubent matki	8	4	5
matka i konkubent	4	2	4
Rodzice	7	6	4
dziadek i babcia	2	4	3

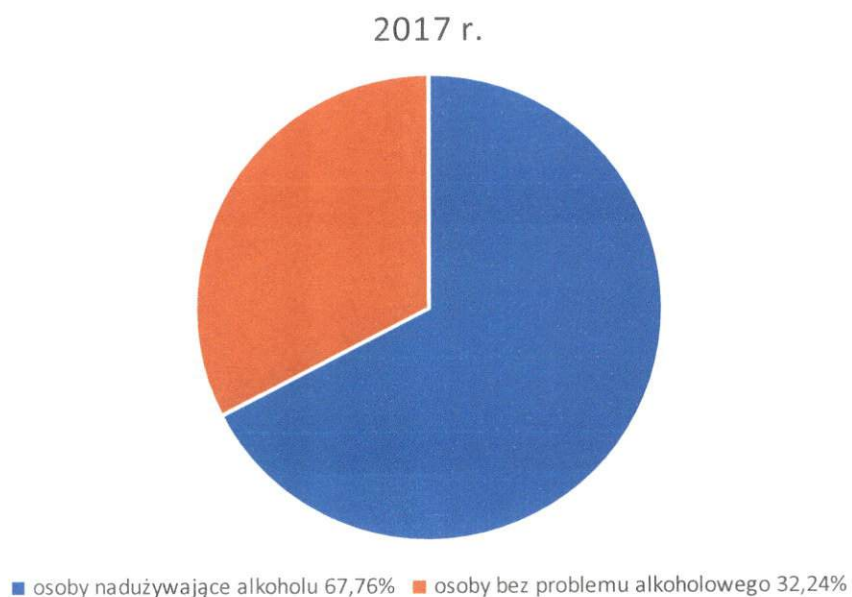
5. PROBLEM ALKOHOLOWY A ZJAWISKO PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z nadużywaniem alkoholu lub uzależnieniem. Z danych zebranych na podstawie informacji podanych w formularzu „Niebieska Karta - A” wynika, że w większości przypadków w analizowanych latach 2017-2019 osoba, wobec której zachodzi podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie nadużywała alkoholu.

Tabela nr 9

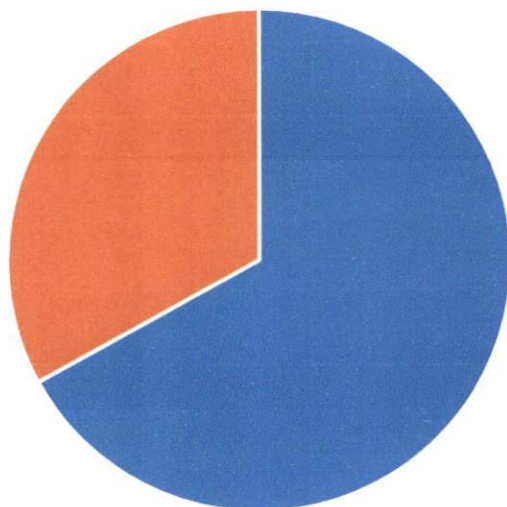
ROK	2017r.		2018r.		2019r.	
ILOŚĆ TRWAJĄCYCH PROCEDUR NK	336		288		270	
	Osoba dotknięta przemocą	Osoba stosująca przemoc	Osoba dotknięta przemocą	Osoba stosująca przemoc	Osoba dotknięta przemocą	Osoba stosująca przemoc
problem alkoholowy	45	226	31	187	24	162

W latach 2017-2019 w następujący sposób kształtował się problem nadużywania alkoholu wśród osób, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie.

Wykres nr 1 rok 2017

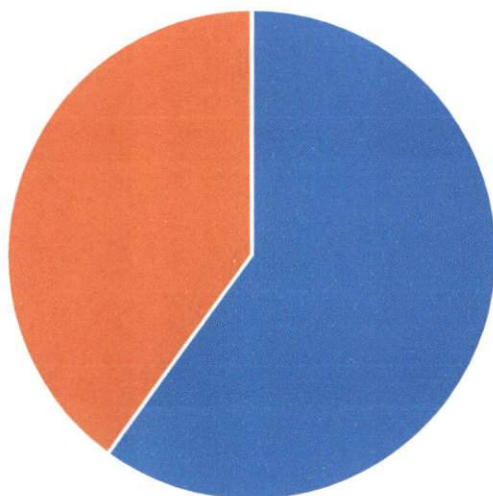
2018 r.

■ osoby nadużywające alkoholu 67,02% ■ osoby bez problemu alkoholowego 32,98%

Wykres nr 2 rok 2018

2019 r.

■ osoby nadużywające alkoholu 60 % ■ osoby bez problemu alkoholowego 40 %

Wykres nr 3 rok 2019

Osoby, które były wskazane jako nadużywające alkoholu informowano o możliwościach poddania się diagnozie oraz możliwości podjęcia terapii odwykowej w ośrodkach terapii uzależnień oraz motywowano do podjęcia ww. działań. W przypadku stwierdzenia problemu alkoholowego w rodzinie, do pracy w grupie roboczej każdorazowo zapraszano przedstawiciela Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zdarzało się, że w pojedynczych przypadkach został zgłoszony problem używania środków odurzających przez osoby, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Wówczas także były one informowane o możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy.

6. RODZAJE PRZEMOCY.

Druk Niebieskiej Karty - A zawiera tabelę, w której zaznacza się konkretne zachowania przemocowe -podzielone na 4 rodzaje: przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i inną - zgłaszane przez osobę, która jest dotknięta przemocą w rodzinie. We wszystkich analizowanych latach osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, najczęściej wskazywały, że doświadczają przemocy psychicznej.

W kilkudziesięciu przypadkach zgłaszana była przemoc seksualna. Poniższa tabela i wykres przedstawiają zebrane dane.

Wykres nr 4

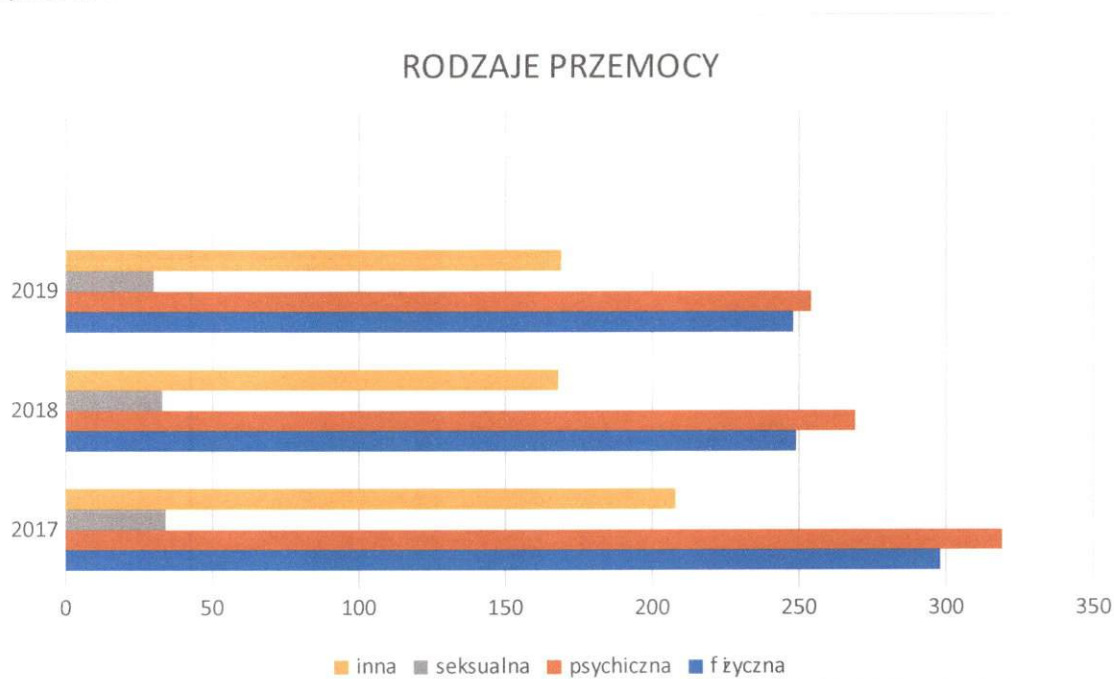

Tabela nr 10

RODZAJ PRZEMOCY	2017r.	2018r.	2019r.
fizyczna	298	249	248
psychiczna	319	269	254
seksualna	34	33	30
inna	208	168	169

7. ROZKŁAD PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY” PROWADZONYCH W LATACH 2017 - 2019 (WSZCZĘTYCH W LATACH 2011-2019) Z PODZIAŁEM NA DZIELNICE RUDY ŚLĄSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM RODZIN OBJĘTYCH I NIEOBJĘTYCH POMOCĄ MOPS ZGODNIE Z USTAWĄ O POMOCY SPOŁECZNEJ.

Z zebranych danych za lata 2017-2019 wynika, iż w poszczególnych dzielnicach w następujący sposób kształtowała się liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” :

Tabela nr 11

Dzielnice Rudy Śląskiej, w których prowadzona była Procedura „Niebieskie Karty” w 2017r.	Liczba procedur „Niebieskie Karty”	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które objęte były pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które nie były objęte pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
Ruda Śląska- Ruda	87	40	47
Ruda Śląska- Godula	27	7	20
Ruda Śląska- Orzegów	26	12	14
Ruda Śląska- Bykowina	16	5	11

Ruda Śląska- Halemba	42	10	32
Ruda Śląska- Kochłowice	22	7	15
Ruda Śląska- Chebzie	7	2	5
Ruda Śląska- Nowy Bytom	56	23	33
Ruda Śląska- Wirek	47	11	36
Ruda Śląska- Bielszowice	10	2	8
	340	119	221

Tabela nr 12

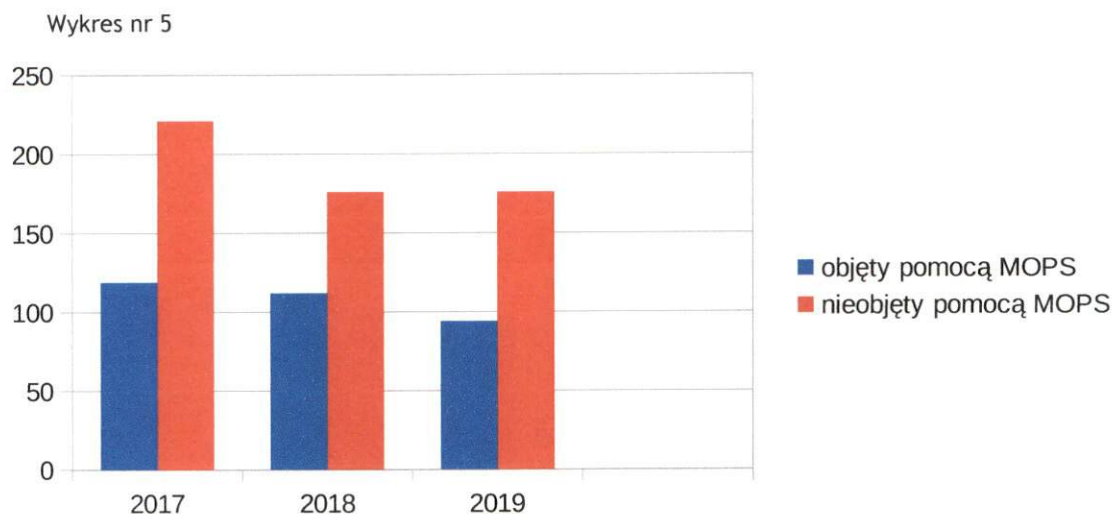
Dzielnice Rudy Śląskiej, w których prowadzona była Procedura „Niebieskie Karty” w 2018r.	Liczba procedur „Niebieskie Karty”	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które objęte były pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które nie były objęte pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
Ruda Śląska- Ruda	79	45	34
Ruda Śląska- Godula	19	8	11
Ruda Śląska- Orzegów	18	7	11
Ruda Śląska- Bykowina	12	5	7
Ruda Śląska- Halemba	35	8	27
Ruda Śląska- Kochłowice	11	2	9
Ruda Śląska- Chebzie	4	2	2
Ruda Śląska- Nowy Bytom	55	23	32
Ruda Śląska- Wirek	41	7	34
Ruda Śląska- Bielszowice	14	5	9
	288	112	176

Tabela nr 13

Dzielnice Rudy Śląskiej, w których prowadzona była Procedura „Niebieskie Karty” w 2019r.	Liczba procedur „Niebieskie Karty”	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które objęte były pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Liczba procedur „Niebieskie Karty” dot. rodzin, które nie były objęte pomocą MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
Ruda Śląska- Ruda	73	41	32
Ruda Śląska- Godula	16	5	11
Ruda Śląska- Orzegów	12	5	7
Ruda Śląska- Bykowina	16	4	12
Ruda Śląska- Halemba	38	6	32
Ruda Śląska- Kochłowice	19	4	15
Ruda Śląska- Chebzie	4	3	1
Ruda Śląska- Nowy Bytom	44	16	28
Ruda Śląska- Wirek	33	7	26
Ruda Śląska- Bielszowice	15	3	12
Razem	270	94	176

W analizowanym okresie w poszczególnych latach najwięcej procedur „Niebieska Karta” wszczynanych było dla osób zamieszkujących w dzielnicy Ruda, a kolejno dla osób zamieszkujących w dzielnicy Nowy Bytom i Wirek.

Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż w przeważającej mierze procedura „Niebieskie Karty” toczyła się w rodzinach, które nie były objęte pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Obrazuje to poniższy wykres.

8. ZAKOŃCZENIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następować może z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione podejrzenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz zrealizowanie planu pomocy lub z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Jak wynika z analizy posiadanej dokumentacji na terenie Miasta Ruda Śląska zakończenie procedury w większości przypadków następowało z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione podejrzenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz zrealizowanie planu pomocy. Tylko w 2017 r. aż 95 procedur zostało zakończonych z powodu braku zasadności podejmowania działań w ramach procedury.

Tabela nr 14

		2017r.	2018r.	2019r.
Ilość prowadzonych procedur NK		336	288	270
Ilość wszczętych procedur NK w danym roku		166	161	171
Ilość Zakończonych procedur NK		207	183	165
W tym z uwagi na :	Brak Zasadności	95	66	51
	Ustanie przemocy w rodzinie	112	117	114

9. ILOŚĆ I EFEKTY POSTĘPOWAŃ DOT. PRZEMOCY W RODZINIE NADZOROWANYCH PRZEZ PROKURATORÓW W RUDZIE ŚLĄSKIEJ ORAZ ZASTOSOWANE ŚRODKI ZAPOBIEGAWCZE.

Tabela nr 15

ŁĄCZNA ILOŚĆ POSTĘPOWAŃ PROWADZONYCH W POSZCZEGÓLNYCH LATACH		
2017r.	2018r.	2019r.
282	236	265

Wykres nr 6

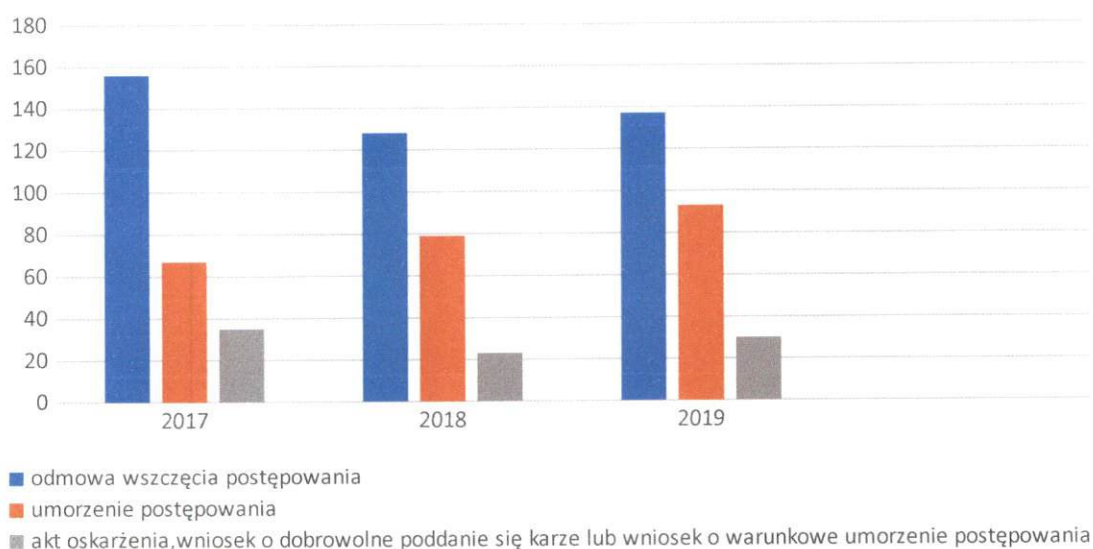
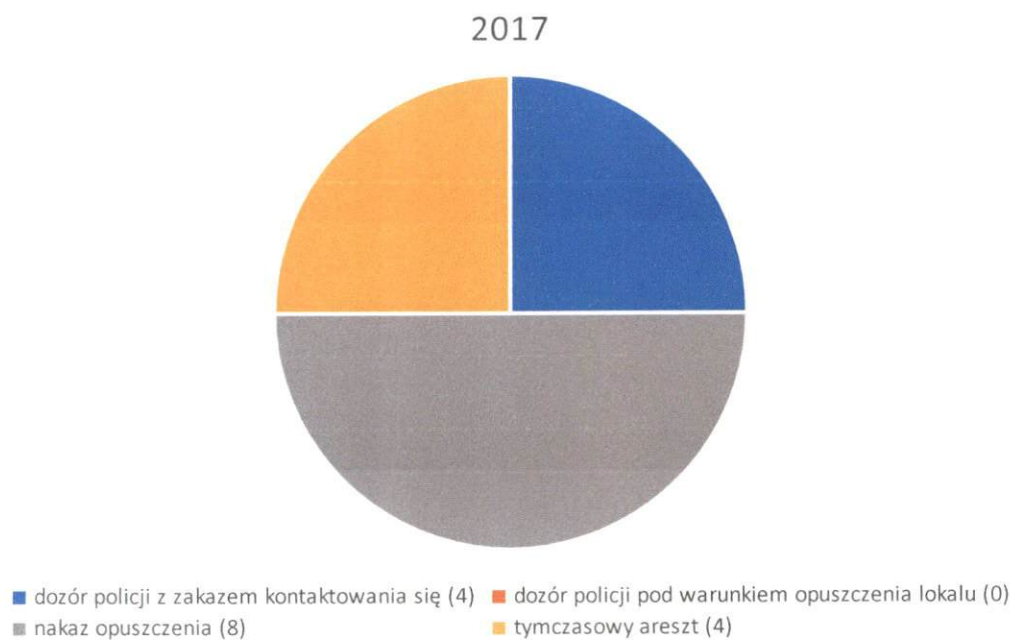

Tabela nr 16

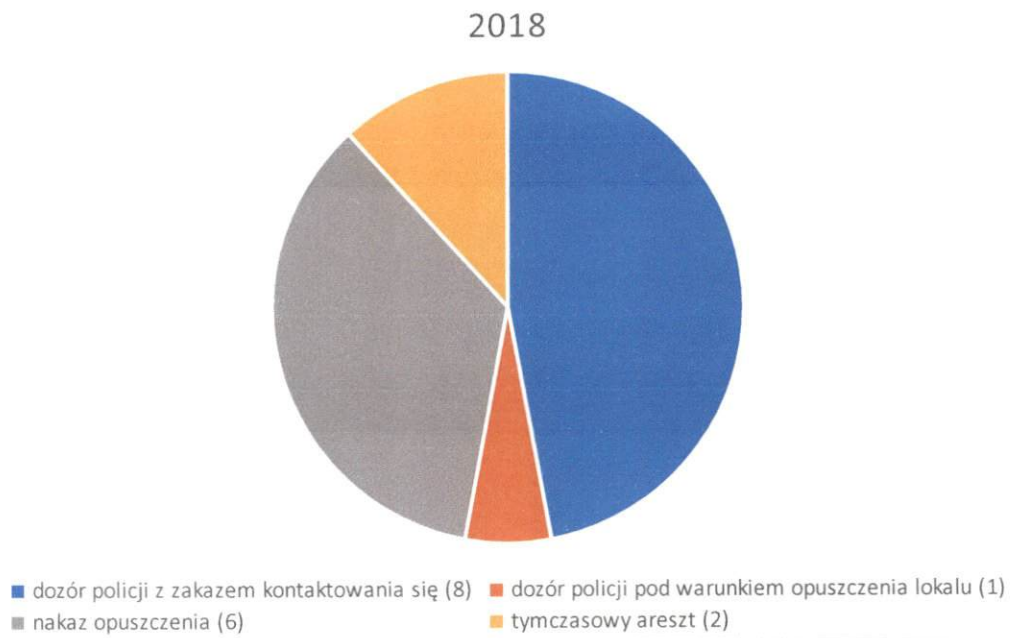
ROK	Odmowa wszczęcia dochodzenia	Umorzenie postępowania	Akt oskarżenia, wniosek o dobrowolne poddanie się karze lub wniosek o warunkowe umorzenie postępowania
2017r.	156	67	35
2018r.	128	79	23
2019r.	137	93	30

Środki zapobiegawcze zastosowane przez prokuratorów w toku postępowań w latach 2017-2019.

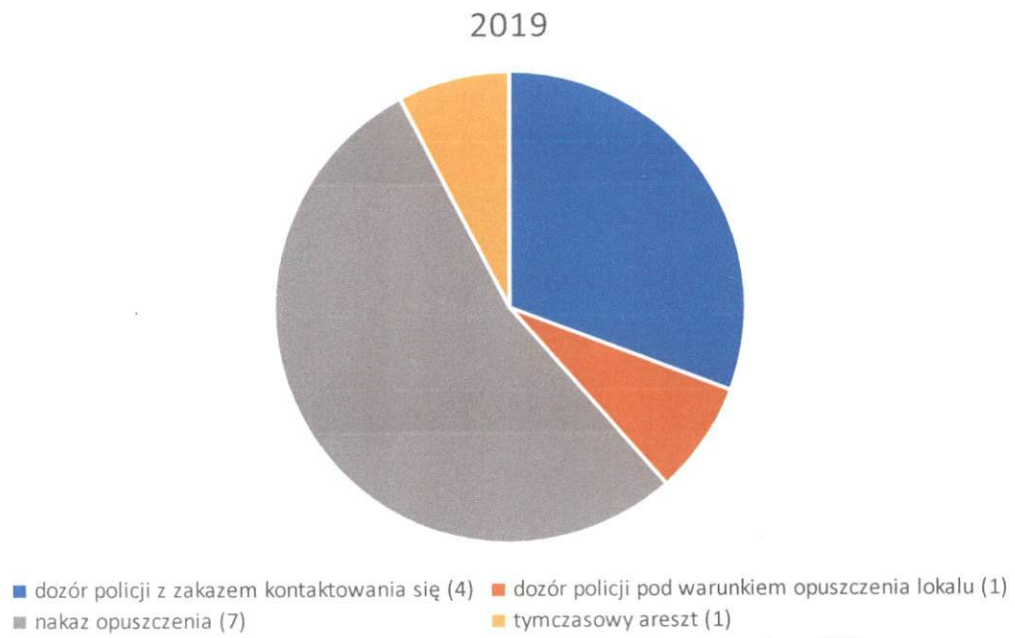
Wykres nr 7

Wykres nr 8

Wykres nr 9

V. WNIOSKI

- Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- Przemoc jest zjawiskiem negatywnym, determinującym dalsze życie osób, które jej doświadczają.
- Niezbędne jest podejmowanie działań, które będą wspierały osoby dotknięte przemocą.
- Zdecydowaną większość spośród ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, dlatego zasadnym jest stworzenie projektu dedykowanego wyłącznie dla kobiet.
- Działania podejmowane na rzecz rodzin dotkniętych przemocą muszą mieć charakter interdyscyplinarny, a ich celem jest doprowadzenie do zaprzestania przemocy w rodzinie.
- Osoby doświadczające przemocy muszą mieć możliwość uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i socjalnej.
- Na szczególną uwagę zasługują dzieci, które doświadczają przemocy, a także są jej świadkami, dlatego zasadnym jest stworzenie dla nich siatki wsparcia (lub terapii).
- Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie muszą mieć możliwość dostępu do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, a w przypadku występowania problemu alkoholowego do podjęcia leczenia odwykowego.
- Osoby, które są zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie nieustannie muszą zdobywać wiedzę i podnosić kompetencje w tym zakresie, by ich działania mogły być skuteczne.
- Niezbędne są działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców Miasta w celu poszerzenia wiedzy na temat przemocy w rodzinie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

W szczególności adresatami programu będą:

- osoby, co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (kobiety, mężczyźni i dzieci);

- osoby doświadczające przemocy w rodzinie (kobiety, mężczyźni i dzieci);
- osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- osoby będące świadkami przemocy w rodzinie;
- mieszkańcy miasta Ruda Śląska w ramach profilaktyki i działań edukacyjnych;
- pracownicy instytucji i organizacji realizujących zadania obejmujące pracę z osobami dotkniętymi i stosującymi przemoc w rodzinie.

VII. GŁÓWNY CEL PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

PRZECIWDZIAŁANIE I ZMNIEJSZANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Dostosowanie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony jej ofiar do bieżących potrzeb.

Wskaźniki:

- liczba posiedzeń Zespołu,
- liczba spisanych formularzy „Niebieska Karta - A”
- liczba powołanych grup roboczych,
- liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w danym roku z podziałem na poszczególne instytucje,
- liczba osób objętych pomocą Zespołu i grup roboczych,
- liczba osób, co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w tym :

- kobiet (starszych, niepełnosprawnych),
 - mężczyzn (starszych, niepełnosprawnych),
 - dzieci,
- liczba osób, wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w tym:
- kobiet (starszych, niepełnosprawnych),
 - mężczyzn (starszych, niepełnosprawnych),
 - dzieci.

2. Ustanie przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie oddziaływań interdyscyplinarnych w ramach powołanych Grup Roboczych.

Wskaźniki:

- liczba odbytych spotkań grup roboczych,
- liczba wystosowanych zaproszeń do udziału w grupie roboczej dla osób, co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą,
- liczba wystosowanych wezwań na grupę roboczą do osób, wobec których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie,
- liczba spisanych formularzy „Niebieska Karta - C”,
- liczba spisanych formularzy „Niebieska Karta - D”.

3. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (kobiet, mężczyzn i dzieci).

Wskaźniki:

- liczba grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba uczestników grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (kobiet i mężczyzn),
- liczba osób pozostających w indywidualnym kontakcie z psychologiem w związku z doświadczaniem przemocy(kobiet i mężczyzn),
- liczba osób, którym udzielono schronienia lub pomocy w uzyskaniu mieszkania z zasobów miasta, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych pomocą prawną.

4. Zwiększenie wiedzy wśród kobiet na temat przemocy w rodzinie, celem wczesnej profilaktyki zachowań przemocowych.

Wskaźniki:

- liczba zajęć edukacyjno - profilaktycznych dla kobiet,
- liczba kobiet uczestniczących w zajęciach edukacyjno - profilaktycznych,
- liczba kobiet objętych oddziaływaniami asystenta rodziny z uwagi na nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny,
- liczba kobiet objętych wsparciem pracownika socjalnego z uwagi na występowanie przemocy w rodzinie.

5. Ochrona małoletnich mieszkańców doświadczających przemocy i zagrożonych zjawiskiem przemocy.

Wskaźniki:

- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Poradni Psychologicznej dla Dzieci Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej w związku z przemocą w rodzinie,
- liczba dzieci objętych wsparciem pedagogiczno- psychologicznym w placówkach oświatowych (szkołach i przedszkolach) w związku z przemocą w rodzinie,
- liczba spotkań i pogadań dot. przemocy w rodzinie zorganizowanych na terenie Placówek Oświatowych dla rodziców,
- liczba spotkań i pogadań dot. przemocy w rodzinie zorganizowanych na terenie Placówek Oświatowych dla dzieci i młodzieży,
- liczba grup wsparcia dla rodziców,
- liczba odbytych spotkań w ramach ww. grup,
- liczba osób uczestniczących w powyższych zajęciach,
- ilość interwencji przeprowadzonych zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ilość dzieci umieszczonych w przestrzeni pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie,
- liczba rodzin objętych nadzorem kuratora w związku z przemocą w rodzinie.

6. Zwiększenie skuteczności oddziaływań zmierzających do powstrzymania od zachowań przemocowych oraz wykorzystanie obowiązujących przepisów prawa umożliwiających izolację osób stosujących przemoc w rodzinie od osób doświadczających przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba programów korekcyjno- edukacyjnych,
- liczba uczestników programów korekcyjno- edukacyjnych,
- liczba osób pozostających w indywidualnym kontakcie z psychologiem w związku ze stosowaniem przemocy,
- liczba osób, wobec których podejmowano działania w Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- liczba interwencji Policji przeprowadzanych w związku z przemocą w rodzinie
- liczba postępowań dot. przemocy nadzorowanych przez prokuratorów:
 - ilość skierowanych aktów oskarżenia, wniosków o dobrowolne poddanie się karze lub wniosków o warunkowe umorzenie postępowania,
 - ilość decyzji o umorzeniu postępowania,
 - ilość decyzji o odmowie wszczęcia dochodzenia,
- liczba zastosowanych środków zapobiegawczych:
 - liczba osób objętych dozorem Policji,
 - liczba osób objętych dozorem Policji z zakazem kontaktowania się,
 - liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu,
 - liczba postanowień o tymczasowym areszcie.

7. Wzmocnienie kompetencji osób świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą poprzez przeprowadzanie i kierowanie na specjalistyczne szkolenia pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pracowników oświaty, członków miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba osób skierowanych do udziału w szkoleniach z poszczególnych instytucji.

8. Profilaktyka i edukacja mieszkańców Rudy Śląskiej mająca na celu zwalczenie mitów i stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie, a także udzielenie informacji o możliwościach uzyskania pomocy.

Wskaźniki:

- liczba drukowanych/ udostępnianych ulotek, informatorów,
- liczba prowadzonych akcji społecznych
- liczba artykułów opublikowanych w prasie,
- liczba informacji dot. miejsc i form pomocy itp. zamieszczanych w gablotach stałych,
- wdrażanie projektów - realizujących cele profilaktyczne - dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych.

IX. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU.

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. (kobietom, mężczyznom i dzieciom).
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom stosującym przemoc w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Zwiększenie kompetencji osób pomagających rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

X. REALIZATORZY PROGRAMU.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska realizowany będzie przez instytucje i organizacje powołane do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. przez:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Policję,
- Prokuraturę Rejonową
- Straż Miejską,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szpital Miejski,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym,
- Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze obsługiwane przez Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych,
- Izbę Wyrzeźwień,
- Wydział Oświaty Urzędu Miasta,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta,
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

XI. SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

Koordynatorem działań związanych z realizacją Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania z wykonania zadań, w tym osiągniętych efektów, składanego przez instytucje i organizacje powołane do przeciwdziałania przemocy w rodzinie Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rudzie Śląskiej do dnia 15 lutego roku następnego po roku sprawozdawczym.

XII. FINANSOWANIE PROGRAMU.

Środki zaplanowane w budżecie Miasta na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, środki pochodzące z budżetu Miasta w ramach etatów pracowników instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście Ruda Śląska, a także środki z budżetu Miasta w ramach dotacji celowych przeznaczonych na ten cel. Możliwe także współfinansowanie zadania: ze środków Unii Europejskiej, z budżetu państwa, ze środków własnych organizacji pozarządowych.

Zadania gminnego Programu będą realizowane zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Miasta Ruda Śląska.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
Aleksandra Skowronek